18.12.2018

MS

Eduskunta
Maa- ja metsätalousvaliokunta

MmV@eduskunta.fi

Lausunto valtioneuvoston kirjelmästä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi veden uudelleenkäytön vähimmäisvaatimuksista (veden uudelleenkäyttöasetus) U97/2018 vp

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta on pyytänyt Päivittäistavarakauppa ry:ltä (jäljempänä PTY) kirjallista lausuntoa valtioneuvoston kirjelmästä U97/2018 vp koskien komission ehdotusta veden uudelleenkäytön vähimmäisvaatimuksista. PTY kiittää ja lausuu seuraavaa:

Komission ehdotuksella on paikkansa ilmaston muuttumisen aiheuttaman kuivuuden torjumiseksi niillä alueilla, jotka kärsivät veden niukkuudesta. Ehdotuksen myötä käsitellyn yhdyskuntajäteveden käyttö maatalouden kasteluun kasvaisi lähes nelinkertaiseksi, minkä lisäksi vesi pysyisi kierrossa pitempään, mikä osaltaan edistää vesien suojelua ja tukee EU:n kiertotalouden tavoitteita. Ehdotuksen vaikutukset PTY:n edustamien jäsenyritysten kohdalla kohdistuvat uudelleen käytetyllä vedellä kasteltujen kasvien ja niistä tuotettujen elintarvikkeiden sekä rehujen tuontiin Suomeen.

Komission ehdotuksessa pyritään korkeaan elintarviketurvallisuuden tasoon, minkä vuoksi asetuksessa säädetään maatalouden kasteluun käytettävälle jäteveden laadulle tietyt vähimmäisvaatimukset. Vaatimukset on jaettu neljään luokkaan (A-D). Luokkaan A kuuluvat kaikki kasvilajit, joiden syötävä osa on suorassa kosketuksessa uudelleen käytettävään veteen. Luokkiin B ja C kuuluvat raakana ja käsiteltynä syötävät kasvit sekä tuotantoeläinten rehuna käytettävät kasvit. Luokka D koskee teollisuus-, energia- ja siemenkasveja. Myös kastelumenetelmät määrätään näiden luokkien mukaisesti.

Epäpuhtaan veden käytölle voi olla merkittäviä terveydelle ja ympäristölle haitallisia vaikutuksia. Siksi jätevettä uudelleen käyttävälle laitokselle määrätään velvollisuus laatia ja pitää yllä riskien hallintasuunnitelmaa. Veden käytölle on haettava lupa toimivaltaiselta viranomaiselta, minkä lisäksi viranomaisen on seurantaraportein ja säännöllisin tarkastuksin valvottava, että käyttö on turvallista.

Riskinhallintasuunnitelmassa kuvataan veden uudenkäyttöjärjestelmä, tunnistetaan mahdolliset vaaratekijät, ne kohderyhmät ja ympäristöt, joihin voi kohdistua riskiä sekä riskinarvioinnin perusteella haitat, altistumisen todennäköisyys ja laajuus.

PTY tukee U-kirjelmässä esitettyä näkemystä riskinhallintasuunnitelman sisällön arvioimiseksi siihen suuntaan, olisiko tarpeen lisätä sen velvoittavuutta terveyteen vaikuttavien haitallisten aineiden osalta, kun asetusehdotuksessa tämä perustuu vesilaitoksen riskinarviointiin.

Päivittäistavarakauppa ry
PL 340, 00131 Helsinki • Eteläranta 10, 00130 Helsinki
Puhelin (09) 172 860 • viestinta@pty.fi • www.pty.fi

18.12.2018

MS

On tärkeää, että riskinhallintasuunnitelmassa on otettu huomioon viimeisimmän tieteellisen tutkimustiedon mukaiset haitalliset aineet ja mahdollisesti myöhemmin identifioivat uudet terveydelle ja ympäristölle haitalliset aineet.

Kauppayritykset riskinarviointinsa perusteella varmistavat tavarantoimittajilta kasteluun käytettävän veden laatuvaatimukset sekä kastelumenetelmän vaatimuksenmukaisuustodistuksin tai laadunvarmistusjärjestelmin. Myös tätä tarkoitusta varten viimeisin tieteellinen tutkimustieto raskasmetalleista, torjunta-aineista, desinfiointiaineista, lääkeaineista, mikrobilääkeresistenssiä aiheuttavista ja muista haitallisista aineista tulisi olla ostaja-asiakkaan käytettävissä toiminnan vaatimuksenmukaisuutta varmistettaessa.

Asetusehdotuksessa säädetään, että jätevettä käyttävä laitos tarvitsee toiminnalleen luvan, jonka käyttöä viranomainen valvoo. Viranomainen tarkistaa toiminnan vaatimuksenmukaisuutta seurantatietojen avulla, paikan päällä tehtävin tarkistuksin sekä muilla asianmukaisilla menetelmillä. Tehtävät on lueteltu varsin yleisellä tasolla.

PTY kannattaa valtioneuvoston kantaa siitä, että jatkovalmistelussa viranomaisten mahdollisuudet vaikuttaa valvontaa on selkeytettävä ja varmistettava, että ne ovat riittävät.
Mahdollisia häiriötilanteita varten tulisi tarkentaa viranomaisten toimivaltuus puuttua nopeasti tilanteeseen sekä varmistaa nopea viestintä viranomaisten sekä elintarvikkeita hankkivien yritysten kesken. Tällöin elintarvikealan toimijat pystyvät reagoimaan nopeasti ja poistamaan markkinoilta tuotteet, jotka vaarantavat elintarviketurvallisuuden.

Asetusehdotuksessa säädetään, että kuluttajia varten on oltava julkisesti saatavilla avoimessa tietoverkossa tietoja uudelleen käytettävän veden määrästä ja laadusta, suhteesta jäteveden kokonaismäärään kyseisessä maassa, luvista ja lupaehtojen noudattamisesta. Tiedot on päivitettävä ajantasaisiksi vähintään kerran vuodessa.

Elintarviketoimijoilla on kuitenkin tarve reaaliaikaisesti seurata tuotteiden vaatimuksenmukaisuutta, jota ehdotuksen mukainen julkinen tiedottaminen ei palvele. Tieto on jälkikäteistä ja harvakseltaan päivittyvää.

PTY painottaa, että tosiasioihin perustuva nopea viestintä on tällaisissa tilanteissa äärimmäisen tärkeää ja asetuksen jatkovalmistelussa tulisi kiinnittää huomiota myös tähän seikkaan.

Kunnioittavasti

Päivittäistavarakauppa ry

Merja Söderström
Asiantuntija

Päivittäistavarakauppa ry
PL 340, 00131 Helsinki • Eteläranta 10, 00130 Helsinki
Puhelin (09) 172 860 • viestinta@pty.fi • www.pty.fi